

Peiling partijvoorkeuren in Amsterdam

In de aanloop naar de Tweede Kamerverkiezingen van 15 maart peilt OIS in opdracht AT5 de politieke voorkeur van Amsterdammers. Na een verkennend onderzoek (in januari) is nu aan Amsterdammers gevraagd op welke partij zij zouden stemmen als er nu verkiezingen zouden zijn, wat hun tweede keuze zou zijn en wie Premier zou moeten worden.

Methode

Het onderzoek is uitgevoerd onder 563 Amsterdammers. Zij zijn benaderd op basis van een steekproef van het online bewonerspanel van OIS tussen 10 en 16 februari, en onder een willekeurige telefonische steekproef op 13 februari. In totaal heeft 43% van de benaderde personen meegedaan aan het onderzoek.

Tabel 1.1 Responsoverzicht

	steekproef	respons	responspercentage
online panel	805	352	44
telefonisch	494	211	43
totaal	1.299	563	43

Kennis verkiezingsdag gestegen, hoge stemintentie

63%
noemt 15
maart

Bij het verkennend onderzoek naar partijvoorkeuren in januari konden vier op de tien respondenten de datum van de Tweede Kamerverkiezingen noemen, nu is dit aandeel gestegen tot zes op de tien. De bekendheid met de verkiezingsdatum is in ruim twee weken met andere woorden duidelijk gestegen. Een kwart van de ondervraagden weet niet wanneer de verkiezingen plaatsvinden, de rest noemt een andere datum.

9/10
willen gaan
stemmen

Net als in de vorige meting is de stemintentie heel hoog. In beide peilingen zeggen negen op de tien respondenten dat zij bij de Tweede Kamerverkiezingen hun stem zullen uitbrengen. De stemintentie wordt altijd overschat in peilingen. Bij de vorige TK-verkiezingen heeft ongeveer 70% van de Amsterdammers gestemd.

Hoger opgeleiden en personen van 45 jaar en ouder geven vaker aan dan gemiddeld dat zij zeker zullen stemmen bij de Tweede Kamerverkiezingen.

PvdA en GroenLinks krijgen meeste steun; kwart maakt nog geen keuze

Als er nu verkiezingen zouden zijn, zouden Amsterdamse kiezers vooral de voorkeur geven aan de PvdA en aan GroenLinks, gevolgd door VVD en D66.¹ Daarmee tonen Amsterdamse kiezers een andere voorkeur dan Nederlandse kiezers in het algemeen. Toch zien we ook overeenkomsten tussen de landelijke en Amsterdamse trends: in vergelijking met de Tweede Kamerverkiezingen van 2012 verliezen de regeringspartijen, vooral de PvdA. Daarnaast valt de voorkeur voor de PVV laag uit vergeleken met de landelijke peilingen, maar deze partij wint wel in vergelijking met 2012.

Tabel 1.2 Partijkeuze peiling februari 2017 en uitslag TK-verkiezingen 2012 (procenten)

	partijkeuze peiling februari 2017	uitslag TK-verkiezingen 2012
VVD	15,0	19,4
PvdA	20,3	35,9
PVV	8,7	6,1
SP	7,4	9,2
CDA	3,9	2,2
D66	13,4	15,2
GroenLinks	20,0	5,4
PvdD	5,8	3,1
50plus	2,7	1,3
overig	2,8	2,1

Grote verschillen in partijkeuze zien we als we naar het opleidingsniveau van de kiezers kijken. Lager en middelbaar opgeleiden hebben relatief vaker een voorkeur voor de PVV en 50plus, en in iets mindere mate de SP. Hoger opgeleiden hebben vooral vaak een voorkeur voor GroenLinks.

Onderstaande figuur geeft een aantal kenmerken weer van groepen die relatief vaak aangeven dat ze op een bepaalde partij zullen stemmen. Daarbij is gekeken naar de twee partijen die in Amsterdam de meeste steun ontvangen (PvdA en GroenLinks), en de twee partijen die in de landelijke peilingen als grootste naar voren komen (VVD en PVV). De volgende kenmerken zijn meegenomen in deze analyse:

- opleidingsniveau;
- leeftijd;
- het antwoord op de vraag: vindt u dat het over het algemeen de verkeerde kant of de goede kant op gaat in Nederland?
- het antwoord op de vraag: wat verwacht u van de financiële situatie van uw huishouden, zal deze in de komende twaalf maanden beter worden, slechter of ongewijzigd blijven?

We zien duidelijke verschillen, vooral tussen PVV-kiezers en kiezers van de andere partijen. PVV-kiezers zijn laag of middelbaar opgeleid en onderscheiden zich door hun oordeel dat Nederland de verkeerde kant opgaat, en hun sombere verwachtingen ten aanzien van hun financiële

¹ Bij het berekenen van de partijkeuze is een wegingsmodel toegepast, waarbij gecontroleerd wordt voor de partijkeuze in 2012 en rekening wordt gehouden met de partij van tweede keuze. Dit model corrigeert indirect voor achtergrondkenmerken van kiezers.

situatie. kiezers die eerder VVD of PvdA stemden en niet voldoen aan dit profiel hebben een grotere kans nu op een andere partij te gaan stemmen.

Figuur 1.3 Profielen kiezers per partij

PvdA	GrL	VVD	PVV
<ul style="list-style-type: none"> • hoger opgeleid • 45 jaar en ouder • NL gaat goede kant op 	<ul style="list-style-type: none"> • hoger opgeleid • jonger dan 45 jaar • financiële situatie zal verbeteren 	<ul style="list-style-type: none"> • hoger opgeleid • jonger dan 45 jaar • NL gaat goede kant op • financiële situatie zal verbeteren 	<ul style="list-style-type: none"> • laag/middelbaar opgeleid • NL gaat verkeerde kant op • financiële situatie zal verslechteren

PvdA en VVD verliezen kiezers, GroenLinks vaak tweede keuze

Net als in de vorige peiling blijkt dat de regeringspartijen PvdA en VVD meer moeite hebben om kiezers die eerder op hen hebben gestemd vast te houden dan oppositiepartijen. Met uitzondering van D66: deze partij raakt ook kiezers kwijt vergeleken met 2012. Minder dan de helft van de kiezers die bij de Tweede Kamerverkiezingen van 2012 op deze drie partijen had gestemd wil op dezelfde partij stemmen. PvdA-kiezers uit 2012 overwegen vaak om op GroenLinks te gaan stemmen. VVD-kiezers weten het vaak nog niet; een tiende wil op de PVV stemmen.

Een kwart van de respondenten niet weet op welke partij zij op 15 maart zullen stemmen. Vooral jongeren weten vaak (nog) niet op welke partij zij hun stem zullen uitbrengen.

Gevraagd naar een partij van tweede voorkeur geven respondenten vaak aan dat zij op GroenLinks zouden stemmen: het is de belangrijkste tweede voorkeur voor PvdA-, D66-, SP- en PvdD-kiezers. GroenLinks-kiezers hebben het vaakst een voorkeur voor de PvdA als tweede keuze.

Tabel 1.4 Belangrijkste partij van tweede voorkeur, naar partij van eerste voorkeur

partij eerste voorkeur	belangrijkste partij tweede voorkeur
VVD	D66
PvdA	GroenLinks
PVV	50plus
SP	GroenLinks
D66	GroenLinks
GroenLinks	PvdA
Partij voor de Dieren	GroenLinks

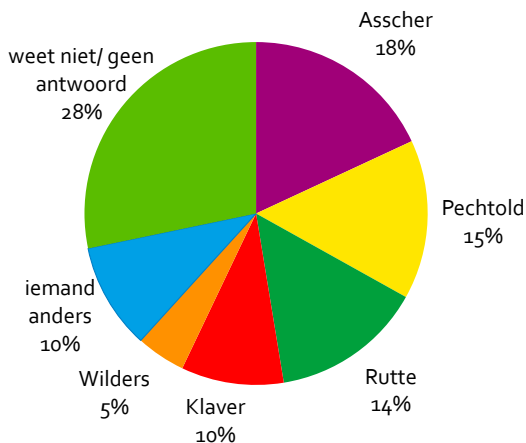
Uit de analyse van de mate waarin kiezers trouw zijn aan een partij tussen 2012 en nu en hun tweede voorkeur valt op te maken dat de meeste partijen concurreren voor dezelfde kiezers in

Amsterdam. Dat geldt in hoge mate voor PvdA, GroenLinks, D66 en VVD. Het gaat om veelal hoog opgeleide kiezers met positieve verwachtingen; hun opkomst is traditioneel hoog bij verkiezingen. Voor de PVV lijkt het er op dat zij juist veel te winnen hebben bij het mobiliseren van kiezers die vaak wegblijven op verkiezingsdag: lager opgeleiden met een negatief oordeel over hun situatie en die situatie van het land.

Veel verdeeldheid over de vraag wie Premier moet worden

De vraag wie Premier zou moeten worden krijgt geen eenduidig antwoord. Asscher (PvdA), Pechtold (D66) en Rutte (VVD) worden het vaakst genoemd, maar elk door minder dan een op de vijf respondenten. Ruim een kwart weet het niet of geeft geen antwoord.

Figuur 1.5 Wie zou Premier moeten worden? (procenten)

Respondenten konden ook zelf namen noemen. Daarbij worden Roemer (SP) en Buma (CDA) bijvoorbeeld genoemd. Opvallend is dat een klein aantal respondenten expliciet de voorkeur geeft aan een vrouw. Daarbij worden onder anderen Femke Halsema, Kathalijne Buitenweg en Jeanine Hennis genoemd.

Onderzoek, Informatie en Statistiek

www.ois.amsterdam.nl

Februari 2017

Jeroen Slot, Nina Holaind & Laure Michon